

”Biobank Finland Joint Operator”

BBMRI.FI –KLINIKKA II – BIOPANKKILAKI KÄYTÄNNÖN TOIMINNASSA, Helsinki 15.2.2017

Tom Southerington

Selvitysryhmien suosituksia

- TEKES 2014: ”ehdotamme, että isäntäorganisaatiot yhteistyössä ”Biobank Champion” kanssa perustaisivat ”Biobank Suomi” **toiminnan kaupallistamista varten yhden yhteisesti omistetun osakeyhtiön.**”
- Turku-Tampere yhdistymisselvitys 2016: ”työryhmä ehdottaa kahta eri lähestymistapaa, joista ensimmäinen on keskitetyn palveluyhtiön ja paikallisten biopankkien toimintamalli ja toinen on yhden biopankin keskitetty osuuskuntamalli ... **ideaalitulanteessa lähdetään liikkeelle keskitetyn palveluyhtiön mallilla, jolla taataan biopankkien yhtenäiset toimintatavat.** Kun kaikkien biopankkien toiminta on saatu asianmukaisesti käyntiin ja meillä on enemmän kokemusta sekä taloudellisista että toiminnallisista edellytyksistä, voidaan seuraavan askeleena edetä yhteiseen keskitettyyn osuuskuntaan, jos sen nähdään tuovan lisäarvoa toimintaan.”
- Expert group - kansallinen biopankkiselvitys 2016: ”the EG recommends that Ministry for Social Affairs and Health consider Model 3, essentially a two-layer structure consisting of a formalized consortium under a new legal entity for all biobanks, and a **Single Service Provider ensuring standardized and harmonized operations**, as the currently optimal solution. ”
- Klaus Lindpaintnerin Singel Service Provider /Joint Operator business plan 2017

Tausta-ajatus

Tarve

- Mm. lääkekehityksen tarpeisiin kaivataan laajoja näytekokoelmia, joita voidaan genotyyppata sekä mahdollisimman täydellisiä fenotyyppitietoja

Haaste

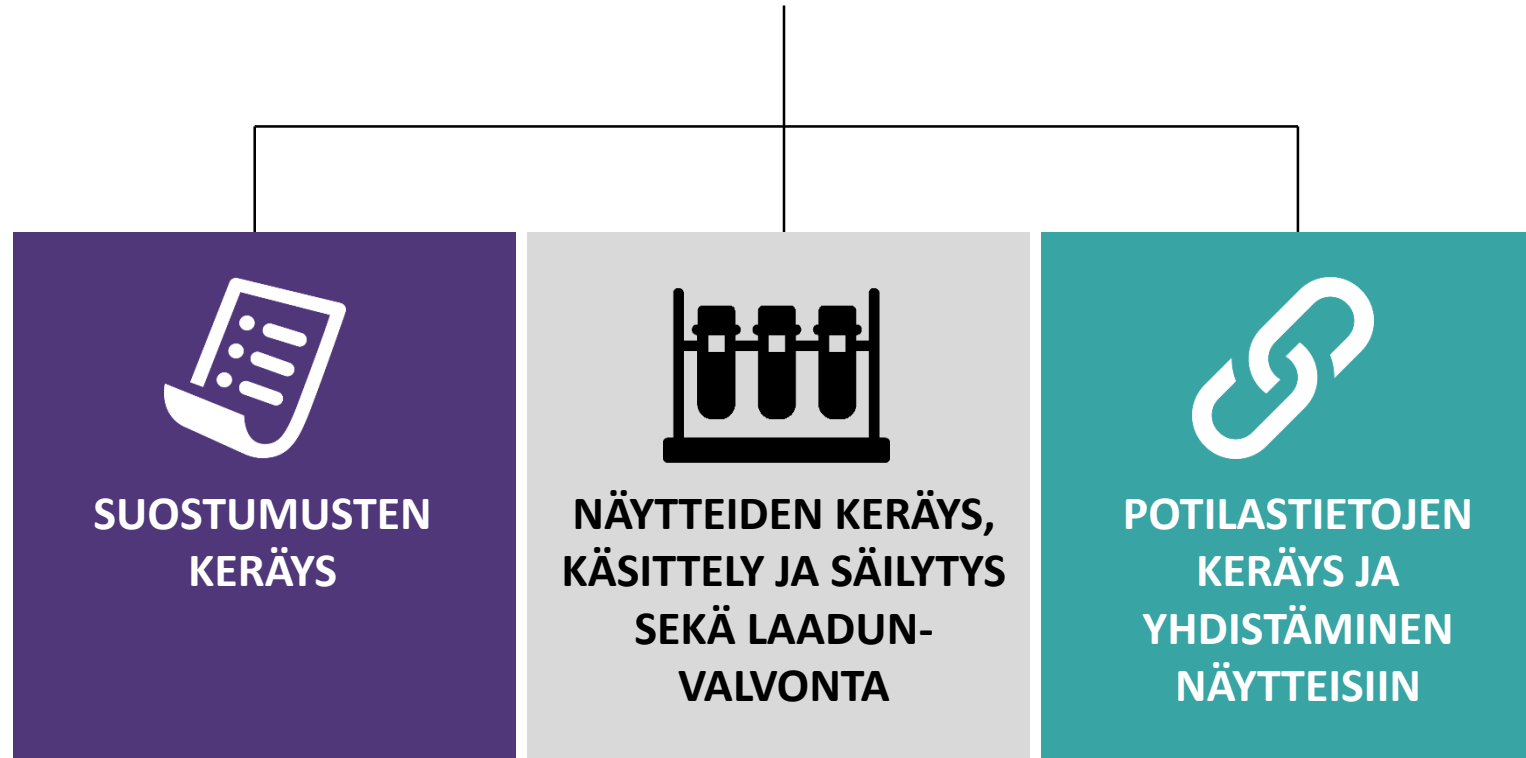
- Suomen biopankit ovat vaihtelevissa kehitysvaiheissa, toiminnan käynnistyminen on paikoin hidasta ja pankit ovat vaarassa kehittyä eri suuntiin tavalla, joka haittaa yhteiskäyttöä
- Näyte- ja tietokoelmat eivät kerry riittävän nopeasti, jotta voitaisiin kilpailla kansainvälisten kokoelmien kanssa
- Biopankkien tarjonta on hankalasti yhdistettävissä ja asiakkaan on ehkä hankalaa hahmottaa, mitä saa mistäkin
- Kansallinen kenttä on vaarassa eriytyä entisestään näytteiden, genomitiedon, sote-tiedon ja biopankkitiedon tarjoajiin
- Myös hyödyt potilaille viivästyvät ja biopankki voi alkaa näyttäytyä turhana kulueränä

(Osa-) Ratkaisu

- Yhteinen toimija tarjoaa biopankeille niiden käynnistämiseen ja toimintojen yhtenäistämiseen tarvittavat palvelut
- Yhteinen toimija tarjoaa tutkijoille ja yritysasiakkaille keskitetyn kanavan kaikkien biopankkien näyte- ja tietokokoelmiin
- Yhteinen toimija voi myös toimia yhteistyökumppanina ja asiantuntijana genomikeskus-, sote-tieto jne. keskusteluissa

ITSENÄISET BIOPANKIT - PERUSTOIMINNOT

Moderni biopankkitoiminta on integroitu osaksi sairaalan rutiinia ja toiminnot toteutetaan osana terveydenhuollon prosesseja.

YHTEISEN PALVELUYKSIKÖN PALVELUITA

IT-PALVELUT

- IT-infrastrukturiin liittyvät palvelut
- Metadatan hallinta - saatavuustietokanta
- Erytyssovellukset, esim. Projektihallinta
- Tilastolliset- /analyysipalvelut (?)
- ...

”LIIKETOIMINTA- PALVELUT”

- Markkinointi
- Yhtenäinen PR, brändäys, näkyvyys
- Yhtenäinen asiakasrajapinta
- Projektihallinta, ml. laskutus
- ...

HALLINTO-, TUTKIMUS- JA KEHITTÄMIS- PALVELUT

- Laadunhallintapalvelut
- Yhteishankinnat ja kilpailutukset
- Sopimus- ja oikeudelliset palvelut
- Hankkeiden tieteellinen arviointi (IRB)
- Yhteisten kehittämisprojektien koordinointi
- ...

Mitä tapahtuu todella?

- Klaus Lindpaintnerin liiketoimintasuunnitelman esittelyn jälkeen sairaanhoitopiirien johtajat ja yliopistojen rehtorit sopivat yhteisen palveluyksikön muodostamisesta osuuskunnan muodossa
  - Yo-piirit ja Jyväskylä
  - THL ja SPR voivat liittyä jäseniksi, kuten muutkin mahdolliset biopankkitoimijat
- Valmistelua jatkaa Aino-Liisa Oukan (PPSHP) vetämä työryhmä
- Suomen biopankkiosuuskunnan perustamispaperit on laadittu ja toimitettu johdolle kommentoitaviksi
- Tarkoitus saada perustamispäätökset maaliskuussa (sairaanhoitopiirien hallitukset, yliopistot)
- Sen jälkeen osuuskunnan perustaminen, hallituksen ja toimitusjohtajan valinta, rekisteröinti ja toiminnan käynnistäminen
- Nyt suunniteltu niin, että osuuskunta toimii jäsentensä sidosyksikkönä = myy palveluja valtaosin jäsenilleen
  - Jäsenet ostavat osuuskunnalta IT-, sopimus-, PR-, laatu- ym. palveluita
  - Osuuskunta ei tee sopimuksia pankkien asiakkaiden kanssa omissa nimissään, mutta neuvottelee niitä yhteisesti sovituissa rajoissa palveluna biopankeille – sopimussuhde syntyy kuhunkin projektiin osallistuvien biopankkien (taustaorganisaatioiden) ja asiakkaiden välille; päätöksenteko- ja allekirjoitusprosessit yksinkertaistetaan valtuutuksin
  - Hankintoja osuuskunnalta ei tarvitse kilpailuttaa eikä osuuskunnan mahdollisia hankintoja jäseniltä; ei hankintalaissa tarkoitettua konsessiota (pankkipalvelujen myyntioikeus asiakkaille); ei palvelumonopolia
  - Osuuskunnan toiminta rahoitetaan tulorahoituksella, joka koostuu valtaosin jäsenten maksamista palvelumaksuista
- Perustetaan siis osuuskunta, joka
  - Tarjoaa jäsenilleen palveluita, joita tarvitaan biopankkien yhtenäiseen ja tehokkaaseen toimintaan
  - Välittää biopankkien asiakkaille yhtenäisen näkymän ja keskitetyn kanavan suomalaisten biopankkien aineistoihin